

WASAARADDA WAXBARASHADA HIDDAHA & TACLIINTA SARE

MAAJO / JUUNYO 2022

MAADDO :- AF-SOOMAALI

WAQTI :- 2 SAACADOOD

FADLAN JAWAABAHA KU QOR BUUGGA JAWAABAHA

QAYBTA 1AAD : Goobogeli	[30 Dhibcood]
QAYBTA 2AAD : Erayo	[20 Dhibcood]
QAYBTA 3AAD : Suugaan	[37 Dhibcood]
QAYBTA 4AAD : Curis	[13 Dhibcood]

ASTAAMAHA QORAALKA

Astaamaha qoraalku waa Calaamado loo adeegsado kala hagidda iyo hormogelinta qoraalka, waxayna ka ilaaliyaan in macnuhu is Baddelo ama qoraalku isku dhexyaaco. Astaan walbana waxa ay leedahay howl u gaar ah iyo boos ay buuxiso. Haddii iyaga laftirkooda si qaldan loo adeegsadaana waaba ka dar oo dibi dhal.

Dhammaan afafka qoran oo dhami way ka simanyihiin cilmiga astaameynta, waloow ay ku kala gedisanyihiin xagga tirada iyo adeegsigaba. Afsoomaaliga waxa uu ka mid yahay afafka qoran ee loo adeegsado astamaha.

Astaamaha qoraalka waxaa kamid ah: Hakadka (.) : Qofku marka uu hadlaayo iskama wado uun hadalka ee wuu neefsada ama ku nastaa, neefsigaasina waxa uu la micno yahay hakadka oo ah astaan la isticmaalo marka hadalku isku xiranyahay macno ahaan balse kala go' soo dhex galo. Sidoo kale waxaa loo adeegsadaa kala saaridda erayo ama magacyo isku taxan. Tusaale: Dhammaan ardayda, Bareyaasha iyo Waalidiinta waxaa la ogaysiinayaa in.....

Joogsiga (.) : Wax kasta oo dhaqaaq sameeyaa ugu dambayn wuu joogsadaa haddaba si uu u muujiyo in la gaaray bardhamaadkii micno buuxana uu sameeyey hadalkii waxaa la adeegsadaa astaanta joogsiga. Joogsiga dabadii waxaa bilaabma sadar cusub ama tuduc hor leh, waana in qoraalkaasi ama sadarkaasi cusub xarafweyn lagu bilaabo.

Hakad joogsi (:) hakad joogsigu waxa uu ka agdhowyahay hakadka balse wuu ka xeel dheeryahay, waxaana loo adeegsadaa sharraxaada iyo sababaynta, waxaa kale oo loo isticmaalaa kala saaridda laba weedhood oo kala madax bannaan laakiin isku sidkan.

Astaanta wardhowr (:) astaanta wardhawrta waxaa lagu muujiyaa hadal soo socdo ama qeexidda walxaha. Tusaale : Astaamaha Qoraalka waxaa Kamid ah : Hakadka, Joogsiga IWM. Sidoo kale waxaa loo isticmaalaa kala saaridda wagtiga. Tusaale ; Saacadu waa 04:25 .Waxaa kale oo iyana loo adeegsadaa Muujinta Saamiyada :Tusaale; isku aadka Buugaagta iyo ardeyda waa 1:5 (Hal ku shan).

Astaanta Xigasho (") astaanta xigashada waxa loo adeegsada muujinta hadal qof kale leeyahay soo werintiisa. Tusaale: Wasiirku waxa uu Yiri "Dalku wuu horumaray". Waxa ay ka mid tahay farsamooyinka lagu ilaaliyo xuquugda qoraalka.

Teacher Mohamed Muhudin Nor M M Nor +252610910170

Weydiin(?) astaanta weydiinta, waxaa loo isticmaalaa wax weydinta. Tusaale : Yaa qoray qoraalkan ?

Layaab (!) astaanta layaabka waxaa loo adeegsadaa layaabka , Argagaxa iyo ladhacsanaanta.

Alla ! waa libaax. Alla !Buug khatar ah baad soo gadatee.

Jiitin gaaban(-)astaanta jitin gaaban waxaa loo adeegsadaa erayada lammaan.

Jiitin dheer kala saaridda qeybaha weedha iyo meel bananaynta

Gudub ama janjeedh (/)waxaa loo adeegsadaa muujinta erayo isku macno ah sida Baabuur/Gaari.

sidoo kale kala saarida taarikhda e sanadka ,bilaha iyo ayaamaha sida : 28/09/2015.Hamsa (')

hamsada waxa loo isticmaalaa kal goynta erayga ay isku xigaan saddex shagalka sida: Go'aan,

La'aan.Bilaha ama qaws () qaws waxaa loo adeegsadaa sharrixida iyo muujinta wax isu dhigma.

Tusaale : Aqalgal (Aroos)

Astaamahaasi iyo kuwa kale oo badanba waxay micno u yeelaan oo naashnaashaan ama bilaan qoraalka, la'aantoodna hadalku waxa uu noqon lahaa raashin galalan oo iidaan(Suugo)la'aan ah, waana lagu mergan/saxan oo gofka kama dagayo.

Sidaasi daraadeed waxaa inala gudboon inaan ku baraarugsanaano oo aynaynu marnaba ilaawin ahmiyadda ay leeyihiin astaamuhu.

QAYBTA JAAD :- GOOBOGELI [30 Dhibcood]

1. Astaamaha qoraalku waa calaamad loo adeegsado :-			
B. Gaabinta qoraalka		T. Kala saarida qoraalka	
(J) Kala hagidda qoraalka		X. Qurxinta qoraalka	
2. Haddii si khaldan loo adeegsado waxa ay noqonasaa :-			
(B) Ka dar oo dibi dhal		T. Murti	
J. Jahawareer		X. Dhibaato	
3. Dhammaan afafka qorani way ku kala :-			
B. Fiican yihiin		(T) Hodansan yihiin	
J. Badanyihiin		X. Duwan yihiin	
4. Hakadku waxa uu gala weedha :-			
B. Dhammaadkeeda		T. Bilowgeeda	
(J) Dhexdeeda		X. Intaba	
5. Hakadka waxa loo adeegsadaa marka hadalku :-			
B. Isku xiranyahay		(T) Kala go'anyahay	
J. Gaabanyahay		X. Fududyahay	
6. Hakadka waxa kale oo loo adeegsadaa :-			
(B) Isku darka magacyada		T. Kala hor marinta	
J. Soo gaabinta		X. Muujinta	
7. Astaanta joogsiga waxa loo adeegsadaa in hadalku :-			
B. Socdo	T. Dheeraaday	(J) Idlaaday	X. Koobmay
8. Joogsiga dabadii goraalka waxaa lagu bilaabaa :-			
(B) Xaraf Weyn	T. Xaraf Yar	J. Astaan	X. intaba

Nasiib Abdi Rahman Abdulahi & Yusra Ali Osman & Na'ima Mohamud Xabad

Liban Ahmed Hassan & Abdi Rahman Jeylani Bashir & Ali Yusuf Siid Mohamed

Teacher :- Mohamed Muhudin Nor M M Nor +252610910170

9. Hakad joogsiga waxaa loo adeegsadaa kala saarida laba :-			
B. Cashar	(T) Weedhood	J. Magac	X. Eray
10. Astaanta wardhawr waxaa lagu muujiyaa :-			
B. Wax Dhamaaday	(T) Wax Soo Socda	J. Wax Cusub	X. Wax Socda
11. Astaanta xigasho waxaa loo adeegsadaa :-			
(B) Hadal qof kale	T. Hadalkaaga	J. Hadal tagay	X. Hadal Socda
12. Astaanta la yaabka waxaa loo adeegsadaa :-			
B. Murugada	(T) Argagaxa	J. Dhammaadka	X. Xasuusta
13. Jiitin gaaban waxaa loo adeegsadaa erayada :-			
B. Dhaadheer	T. Gaagaaban	(J) Lammaan	X. Isku macnaha ah
14. Astaanta janjeedh ama gudub waxaa loo adeegsadaa erayada isku :-			
(B) Macnaha Ah	T. Lidka ah	J. Isku lammaan ah	X. Intaba
15. Astaamaha la'aantood qoraalku waxa uu noqon :-			
B. Cashar	(T) Raashiin Qalalan		
J. Gabay	X. Intaba		

QAYBTA 2AAD :- ERAYO [20 Dhibcodd]

U baddel erayadan kalida ah wadar [10 Dhibcodd]

16	Kalluun	Kalluun
17	Guri	Guryo
18	Macallin	Macallimiin
19	Qore	Qorayaal
20	Lug	Luggo

Ka soo saar weedhahan falalka ku jira [10 Dhibcodd]

21. Xasan waxa uu [tagay] shalay.

22. Waxa aan [qaadanay] casharo badan sanadkan.

23. Mar walba waxa aan ku [dadaalnaa] agoonta.

24. Macalinku waxa uu [diyaarinayaa] imtixaankii.

25. Gur 'gii hore roob badan ayaa [da ay]

QAYBTA 3AAD :- SUUGAAN [37 Dhibcodd]

Iskula doono murtidani sida ay isku leedahay [10 Dhibcodd]

26	Kab xume ma haree	29	Waa diin darro
27	Ari jir ma kala	30	Ayaa isku dad ah
28	Af wax cunay	27	Abaal Waydo
29	Ballan darro	26	kab laawe ayaa hara
30	Intii isku dan ah	28	Xishoo

Nasiib Abdi Rahman Abdulahi & Yusra Ali Osman

Na'ima Mohamud Xabad

Liban Ahmed Hassan & Abdi Rahman Jeylani Bashiir

Ali Yusuf Siid Mohamed

Teacher :- Mohamed Muhudin Nor M M Nor +252610910170

Buuxi meelaha bannaan suugaantan soo socota [15 Dhibcood]

31. Allahayow casiisbaa tahay iyo Caadilkii Jira e
32. Adigaan cirriyo Gaajo Iyo Cudurka yaabayne
33. Adigaan Cadradna guursanayn oon carruur dhaline
34. Adigaa waxaad camal qabtaa Kugu Cuslaanayne
35. Hawraarta loo maro murtida hadalka soo koobta hees Aleelo iyo Gabay heelo iyo jifto

u qor murtidan sida saxda ah [12 dhibcood]

saddex baa rag ugu fiican

36. Nin ah tolkiis u nacas
37. Nin u shisheeye nacab ah
38. Naag Nin reerkiisa u ah

Jawaab

Saddex baa rag ugu wacan:

36. Nin tolkii u nacas ah.
37. Nin shisheeyaha u nacab ah.
38. Nin reerkiisa u naag ah.

Saddex baa qof lagu bartaa

39. Dagto Inaad la jabad

Jawaab

Saddex baa qof lagu bartaa :

Inaad jabad la degto

In jidiin idin dhexmaro

Inaad jid wada martaan

QAYBTA 4AAD :- CURIS [13 Dhibcood]

40. Ka qor curis ka kooban ugu yaraan 20 sadar mid ka mid ah mawduucyadan
- Xiriirka ka dhexeeya waxbarashada iyo nabadgelyada
- Suugaanta iyo horumarinta afka

Nasiib Abdi Rahman Abdulahi

Yusra Ali Osman

Na'ima Mohamud Xabad

Liban Ahmed Hassan

Abdi Rahman Jeylani Bashiir

Ali Yusuf Siid Mohamed

Teacher :- Mohamed Muhudin Nor M M Nor +252610910170

Xiriirka ka dhexeeya waxbarashada iyo nabadgelyada

Waxbarashadu waa inay noqotaa mid loo wada dhan yahay, la awoodi karo, oo la heli karo. Waa inay wax ka qabataa sinnaan la'aanta iyo ka-saarista oo ay siisaa fursado bulshooyinka horay loo fogeeyay. Waxbarashadu waxay gacan ka geysan kartaa horumarinta aqoonsiyada iyo wax ka qabashada dhaxalka iyo cabashooyinka colaaddii hore, hagaajinta wada noolaanshaha bulshada iyo u guuritaanka bulshada xagga dib-u-heshiisiinta. Bixinta adeeg waxbarasho ayaa lafteeda yareeyn kara halista isku dhacyada, haddii dadweynuhu dareemaan in wax loo qabtay. Tababbarka waxbarashada iyo xirfadaha ayaa gacan ka geysan kara yareynta halista dadka u soo jeesan kara ama ku laaban kara isku dhaca, waxayna taageeri karaan dib u soo nooleynta dhaqaalaha.

Waxbarashada dagaalyahanadii hore waxay yareyn kartaa cabashooyinka waxayna taageeri kartaa dib udejinta iyadoo la siinayo dagaalyahanadii hore xirfado looga baahan yahay shaqada.

Waxqabadyada Horumarinta Carruurnimada Hore waxaa la muujiyey inay saameyn togan ku leeyihiin nabadda. Helitaanka waxbarashadu waxay yarayn kartaa fikradaha laga qabo iyo ka-qaybgalka rabshadaha, in kasta oo ay sidoo kale kor u qaadi karto wacyiga caddaalad darrada iyo takoorka. Arimaha bulshada, siyaasada iyo dhaqanka waa in wax laga qabtaa iyadoo lala garab taagan yahay bixinta waxbarashada. Xasaasiyadda isku dhaca waa in lagu daraa qorsheynta waxbarashada si loo hubiyo in manhajka iyo gaarsiinta aysan xoojin sinnaan la'aanta ama aan la abuurin kala qeybsanaan. Dugsiyadu waa inay ahaadaan jawi nabdoon.

Nasiib Abdi Rahman Abdulahi
Yusra Ali Osman
Na'ima Mohamud Xabad
Liban Ahmed Hassan
Abdi Rahman Jeylani Bashiir
Ali Yusuf Siid Mohamed

Teacher :- Mohamed Muhudin Nor M M Nor +252610910170